

Co umějí rodinné nadační fondy

Roky budujete byznys a majetek. Ale věnujete stejnou péči tomu, co s ním bude dál? Právě to řeší rodinné nadační fondy, říká partner Havel & Partners Ondřej Florián



► Co dnes nejčastěji přivádí podnikatele k úvahám o rodinném nadačním fondu?

Porevoluční generace podnikatelů přichází do věku, kdy začíná řešit nástupnictví. Generační výměna či odlišné představy potomků o budoucnosti firmy, ale třeba i neočekávané události, jako jsou rozvody nebo náhlá úmrtí, dokážou znehodnotit celoživotní práci a úsilí. Obrací se proto na nás s otázkou, jak ochránit majetek, který budovali 30 let, aby se nerozdrobil nebo neztratil hodnotu během jedné či dvou generací. To je situace, kdy začínají dávat smysl rodinné struktury včetně rodinných nadačních fondů.

► Jak může fungování rodinného nadačního fondu prakticky vypadat?

Představte si, že vlastníte firmu za miliardy korun. Máte tři děti. Jedno ve firmě pracuje, druhé je lékař a třetí žije v Austrálii. Opravdu chcete každému poslat na účet třetinu majetku a doufat, že to dopadne dobře? Nebo raději nastavíte pravidla, že jedno dítě bude rozhodovat o investicích a firmě, druhé pobírat pravidelnou rentu, třetí dostane prostředky na vlastní podnikání a část výnosů půjde každý rok na vzdělání vnuků a jejich dětí? Přesně to dnes umožňují soukromé nadační fondy.

► Jde tedy o soubor právních pravidel?

Ano, ale závazná pravidla jsou jen začátek celého příběhu, který stavíme ideálně na desítky či stovky let. Představte si ho jako rodinnou ústavu převedenou do závazné a bezpečné právní podoby. Zakladatel si nastaví pravidla, která budou platit dnes i za 20 nebo 50 let. Může určit, kdo bude majetek spravovat, jaké budou podmínky, za kterých další generace dostanou majetek, jaké hodnoty má rodina podporovat nebo třeba jakou část majetku věnovat filantropii. Jde o vytvoření jasných pravidel při zachování určité míry flexibility. Některá pravidla je za určitých předem stanovených okolností možné měnit.

► Jaké situace řešíte u klientů nejčastěji?

Podnikatel chce například zabránit, aby se rodinný majetek dostal při rozvodu dětí mimo rodinu. Další už ví, že do vedení firmy nechce nikoho z rodiny a firmu bude řídit profesionální management, zatímco rodina bude spravovat vybudovaný majetek. Každá rodina má jiné potřeby, proto neexistuje univerzální řešení a nastavujeme pravidla vždy individuálně. Můžeme nabídnout stovky a tisíce možných řešení konkrétních situací, jak jsme je

poznali u našich klientů, pochopitelně vše na anonymní bázi.

► Jaký rozdíl je mezi nadačním a svěřenským fondem?

Obě řešení mají v našem právním řádu své místo. Ve většině případů klienti preferují rodinný nadační fond, protože je flexibilnější. Má vlastní právní osobnost, pravidla lze změnit podle potřeb rodiny nebo podnikání a zakladatel se může ve spolupráci s dalšími osobami podílet na jeho řízení. To se ukazuje v praxi a dnešním turbulentním světě jako obrovská výhoda. Svěřenský fond využíváme tam, kde je cílem majetek spíše „zakonzervovat“ a nastavit pevná pravidla. Po jeho založení je změna fungování podstatně složitější, což může být v některých případech žádoucí. Zakladatel nemá stejnou míru flexibility jako u rodinného nadačního fondu. Současně funguje svěřenský fond v situacích, kdy žijí beneficianti v zemích, kde existuje obdobná forma. Pak je zejména z daňových důvodů vhodnější volit tuto formu.

► Mohou být řešením i zahraniční trusty?

České právo dnes nabízí kvalitní možnosti správy rodinného majetku inspirované zahraniční právní úpravou, a proto poměrně často není důvod hledat řešení za hranicemi. Dobrou ochranu může přinést česká rodinná nadační struktura s vhodně nastavenou držbou majetku v zahraničí. Na druhou stranu pro řadu klientů se významným majetkem může být zajímavé i vzhledem k rozsahu podnikání v zahraničí nebo mezinárodním aktivům využít trusty v některé z tradičních zemí. Často to pro ně řešíme například v Lichtenštejnsku, Švýcarsku, Jersey, Guernsey, Spojených arabských emirátech, Singapuru, Velké Británii a některých státech USA. Vždy záleží na specifických faktorech daného klienta. Díky naší dlouholeté a úzké spolupráci se specialisty v daném místě můžeme nabídnout komplexní mezinárodní řešení.

► Jak časté je dnes využívání rodinných nadačních a svěřenských fondů?

Nejde o okrajovou záležitost. Úpravu těchto entit zde máme již více než 12 let a stává se postupně trendem pro bonitní rodiny. Pomohli jsme už vytvořit více než 550 rodinných nadačních, svěřenských fondů a trustů s majetkem přibližně 230 miliard korun. ●